

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความตรงของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัดชลบุรี ซึ่งมีแนวทางในการวิจัย สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังนี้

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาความตรงของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัดชลบุรี จำนวนสามโรงเรียน โรงเรียน A โรงเรียน B และโรงเรียน C พบว่าการสอนไม่มีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังมีผลการศึกษาแยกเป็นรายโรงเรียน และสรุปดังต่อไปนี้

ผลการศึกษาในโรงเรียน A

ข้อค้นพบในหัวข้อที่ 1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียน การสอน เพื่อให้เกิดความตรงของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า แม้ว่าผู้ปกครองยังให้ความสำคัญของความสำเร็จทางการศึกษาของนักเรียน แต่จากการที่มีฐานะทางด้านเศรษฐกิจ ที่อยู่ในสภาพต่ำ อีกทั้งผู้ปกครองส่วนใหญ่มีการศึกษาไม่สูง มีอาชีพรับจ้าง ขาดแรงงาน หลายคนจึงมีการย้ายงาน ย้ายที่พักอาศัยบ่อย ไม่สามารถเอื้อต่อการส่งเสริมความพร้อมทางการศึกษาของนักเรียน จากสภาพที่เป็นอยู่นี้ ผู้ปกครองนักเรียนจึงไม่ค่อยมีส่วนร่วมกับทางโรงเรียนทั้งในการร่วมจัดตั้งและรับทราบในนโยบาย ระเบียบปฏิบัติของโรงเรียน รวมทั้งการติดต่อสื่อสารถึงรายละเอียดในระเบียบ การปฏิบัติตาม ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในโรงเรียน เพื่อการพัฒนาการเรียนของนักเรียนระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครองนักเรียนอยู่ในระดับต่ำ ปกติอาศัยการประชุมปฐมนิเทศผู้ปกครองในวันเปิดเรียนต้นปีการศึกษา โดยเป็นการแจ้งด้วยวาจา ซึ่งสอดคล้องกับการที่ไม่พบเอกสารคู่มือนักเรียน หรือคู่มือผู้ปกครอง ทางด้านครูผู้สอน แม้ว่าทางโรงเรียนได้จัดชั่วโมงสอนอย่างพอเพียงสำหรับสาระ เนื้อหาที่จะสอน แต่จากการที่มีภาระชั่วโมงการสอนมากในแต่ละวัน ทำให้ครูผู้สอนไม่มีเวลาในการที่จะคิดพัฒนา ปรับปรุงการสอนใหม่ การแก้ไขปัญหาการเรียนของนักเรียน โดยที่ครูมองว่าการที่นักเรียนขอมมาโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอก็เป็นประสิทธิผลของโรงเรียน ส่วนด้านการสร้างบรรยากาศในโรงเรียน คงเป็นการให้ความสำคัญทางด้านบรรยากาศทางวัตถุ อาคารเรียนมากกว่าบรรยากาศทางการสื่อสารภายใน ภายนอก และการสร้างความสัมพันธ์ ของผู้เกี่ยวข้อง

ข้อค้นพบในหัวข้อที่ 2 ความสอดคล้องของหลักสูตรและการสอนส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา พบว่าตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับพุทธศักราช 2544 ปรับปรุงฉบับ 2551 ซึ่งเป็นหลักสูตรอิงมาตรฐานได้กำหนดให้โรงเรียนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งครูผู้สอนก็เป็นผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยครูให้ความสำคัญกับการมีเอกสารหลักสูตรในโรงเรียนตามที่ถูกกำหนด เพื่อการตรวจสอบว่าได้ทำมากกว่า การมีเอกสารหลักสูตรไว้ในโรงเรียนเพื่อการปฏิบัติ สำหรับความเข้าใจของครูต่อหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เปลี่ยนแปลงมาจากหลักสูตรการศึกษาฉบับ พ.ศ. 2521 ครูยังมองความแตกต่างของหลักสูตรที่เปลี่ยนไปไม่ออก โดยเห็นว่าเป็นการแตกต่างกันเฉพาะรายวิชาที่หายไปบ้าง แต่ส่วนใหญ่ยังคงเหมือนเดิม โดยเฉพาะสาระเนื้อหาที่สอนยังคงเหมือนเดิม ซึ่งเห็นได้ว่า ครูยังมองว่าหลักสูตร คือ สาระ เนื้อหาที่สอน ดังนั้น การสอนที่สอดคล้องกับหลักสูตรคือการสอนตามสาระ เนื้อหาที่กำหนดไว้นั่นเอง ไม่ได้ให้ความสำคัญมากพอกับ ส่วนอื่นของหลักสูตร และมองว่าสาเหตุที่ผลการวัดการประเมินมาตรฐานจากภายนอกต่ำกว่าที่ควรจะเป็น เป็นเพราะเนื้อหาที่สอน แตกต่างจากเนื้อหาที่ประเมิน และการประเมินไม่ได้ประเมินตามเนื้อหาที่สอน

ข้อค้นพบในหัวข้อที่ 3 การพัฒนาด้านใดของบุคลากรที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงบรรยากาศทางวิชาการ เนื่องจากบุคลากรใน โรงเรียนส่วนใหญ่เป็นผู้มีอาวุโสแล้ว จึงไม่ให้ความสำคัญกับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น เพราะมองว่าอยู่ในวัยใกล้เกษียณแล้ว แต่ทางโรงเรียนได้จัดให้มีการพัฒนาศักยภาพของครู โดยการส่งเข้าอบรม ตามการอบรมสัมมนาต่าง ๆ ที่ถูกจัดขึ้น ซึ่งครูมักมองว่าเป็นความต้องการของผู้บริหารมากกว่าเป็นความต้องการของครูผู้สอน และภายหลังการสัมมนาอบรมแล้วก็ไม่ได้นำกลับมาใช้

ข้อค้นพบในหัวข้อที่ 4 บทบาทของครู ผู้บริหารโรงเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาที่เป็นผลจากการศึกษาความตรงของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ครู และผู้บริหารในโรงเรียนมีบทบาทน้อยต่อความตรงของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานน้อย เนื่องมาจากการปฏิบัติต้องคำนึงถึงนโยบายของผู้สั่งการเบื้องบนมากกว่า จะตัดสินใจดำเนินการตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรด้วยตัวเอง อีกทั้งทางกรรมการบริหารโรงเรียนแทบกล่าวได้ว่าไม่มีบทบาทในการดำเนินการศึกษาให้เกิดความตรงของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเลย

จากการศึกษาในโรงเรียน A ที่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก มีครูจำนวนน้อย นักเรียนมาจากครอบครัวที่มีความพร้อมน้อย บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในโรงเรียนให้ความสำคัญกับตัวหลักสูตรไม่มาก ทั้งที่มีส่วนต้องร่วมกันสร้างหลักสูตร อีกทั้งมีความเข้าใจในหลักสูตร ไม่ครบถ้วน และการสอนยึดเพียง สาระเนื้อหาในหลักสูตรเป็นหลัก การพัฒนาครูที่มีอยู่ไม่ได้ส่งผลต่อการพัฒนาการสอน

ผลการศึกษาในโรงเรียน B

ข้อค้นพบในหัวข้อที่ 1 ปัจจัยใดที่ส่งผลต่อการเรียน การสอน เพื่อให้เกิดความตรงของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานทางด้านภูมิหลัง การร่วมมือกันระหว่างผู้ปกครองนักเรียน เวลาของครูผู้สอน การสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมต่อการเรียนการสอนพบว่า ด้านภูมิหลังนักเรียนที่มาเข้าเรียนในโรงเรียนมักเป็นนักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำมาก่อนเข้าเรียนในโรงเรียน ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีฐานะต่ำ ส่งผลให้ไม่ค่อยมีส่วนในการ รับรู้ และร่วมมือกับทางโรงเรียนในการสนับสนุนการเรียนของนักเรียน โรงเรียนได้สื่อสารถึงผู้ปกครองด้วยวาจา ให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงในวันเปิดเรียนประจำปี โรงเรียนได้จัดเวลาการสอนให้กับครูอย่างพอเพียง โรงเรียนส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ในด้านการสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับครูในด้านสถานที่และสื่อการสอนอย่างพอเพียง

ข้อค้นพบในหัวข้อที่ 2 ความสอดคล้องของหลักสูตรและการสอนส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา พบว่า โรงเรียนได้จัดให้มีหลักสูตรสถานศึกษา ตามระเบียบ โดยครูในโรงเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดทำ แต่ในการสอนครูไม่ได้ยึดหลักสูตรสถานศึกษาเป็นหลักในการสอน แต่ยึดหนังสือเรียนเป็นหลักในการสอน โดยมองว่าเนื้อหาในหนังสือเรียนคือหลักสูตรการศึกษา การสอนตามหนังสือเรียนเป็นการสอนตามหลักสูตร และครูมองว่าหลักสูตรที่เปลี่ยนแปลงไปนั้นไม่มีความแตกต่างหลักสูตรเดิม อีกทั้งไม่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการสอน ส่วนผลการวัดการประเมินจากภายนอกไม่ได้รับการยอมรับจากครู เพราะมองว่าเครื่องมือที่ใช้ในการวัดการประเมินมีสาระเนื้อหาไม่ตรงกับที่สอน และผลการประเมินถูกใช้ในการจัดอันดับโรงเรียนมากกว่าการนำมาแก้ไขปัญหาการเรียนรู้ของนักเรียน และเมื่อครูไม่ยอมรับผลการทดสอบจากภายนอก และไม่สามารถคัดเด็กที่มีความสามารถสูง จึงตั้งความคาดหวังผลสัมฤทธิ์เพียงเด็กมาเรียนอย่างสม่ำเสมอก็พอแล้ว

ข้อค้นพบในหัวข้อที่ 3 การพัฒนาด้านใดของบุคลากรที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงบรรยากาศทางวิชาการ พบว่า โรงเรียนได้ส่งครูอบรมเต็มตามที่ตามระเบียบ และนโยบายที่ได้รับการอบรมไม่เป็นไปตามความต้องการของครู และไม่ได้รู้สึกว่าได้ประโยชน์ในการอบรม หรือสามารถนำมาใช้ เพื่อมาพัฒนาทางด้านการสอน แต่รู้สึกว่าเป็นความจำเป็นต้องเข้ารับการอบรม เพื่อให้ได้จำนวนชั่วโมงตามที่กำหนด ครูรู้สึกว่าการรู้ใหม่ๆ ที่ได้จากการอบรมไม่สามารถนำมาใช้ในการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการสอนได้ เพราะต้องอยู่ภายใต้รูปแบบ ระเบียบ ตามนโยบายที่กำหนด มากกว่าการคิดทำสิ่งใหม่ๆ ที่อยู่นอกกรอบ

ข้อค้นพบในหัวข้อที่ 4 บทบาทของครู ผู้บริหาร โรงเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษา ใดที่เป็นผลจากการศึกษาความตรงของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า บทบาทของผู้บริหาร

และครู อยู่ในรูปของการเป็นผู้ปฏิบัติ ตามคำสั่ง ตามระเบียบ นโยบาย มากกว่าการเป็นผู้ตัดสินใจ ส่วนกรรมการสถานศึกษาไม่มีบทบาททางการศึกษาโดยตรง

จากการศึกษาในโรงเรียน B เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ที่มีความพร้อมทั้งทางด้านจำนวน ครูผู้สอน และสื่อการสอน นักเรียนส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีฐานะต่ำ และมีพื้นฐานความรู้ต่ำ ก่อนเข้าเรียนในโรงเรียนนี้ ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา แต่มีความเข้าใจในหลักสูตรว่าหมายถึงสาระเนื้อหา ดังนั้นจึงใช้สาระเนื้อหาในหนังสือเรียนเป็นหลักในการสอน

ผลการศึกษาในโรงเรียน C

ข้อค้นพบหัวข้อที่ 1 ปัจจัยใดที่ส่งผลต่อการเรียน การสอน เพื่อให้เกิดความตรงของ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานทางด้านภูมิหลัง การร่วมมือกันระหว่างผู้ปกครองนักเรียน เวลา ของครูผู้สอน การสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมต่อการเรียนการสอนพบว่า นักเรียนในโรงเรียนมาจาก ครอบครัวที่มีการย้ายถิ่นฐานที่อยู่บ่อย มีพื้นฐานทางการศึกษาก่อนเข้าเรียนใน โรงเรียนนี้ต่ำ ซึ่ง ทางโรงเรียนได้มีแก้ปัญหาโดยมีการสอนเพิ่มเติมเพื่อปรับพื้นฐานการเรียน โรงเรียนมีการสื่อสาร กับผู้ปกครองไม่มาก มีการแจ้งให้ทราบเฉพาะวันเปิดภาคเรียน ในการประชุมปฐมนิเทศ อีกทั้ง ผู้ปกครองไม่มีส่วนร่วมในการออกกระเปาะ วางรูปแบบทางการศึกษาในโรงเรียน โรงเรียนสร้าง บรรยากาศส่งเสริมทางการเรียน โดยการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนในโรงเรียน และจัดห้องเรียน ให้อยู่ในสภาพน่าเรียน

ข้อค้นพบในหัวข้อที่ 2 ความสอดคล้องของหลักสูตรและการสอนส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ ทางการศึกษาพบว่า โรงเรียนได้จัดให้มีหลักสูตรสถานศึกษาเหมือนในทุกโรงเรียนทั่วไป โดยมีครู เป็นผู้ร่วมในการทำหลักสูตร ซึ่งจากความเคยชินที่ทำต่อเนื่องมา ความเข้าใจของครูให้ความสำคัญ กับสาระเนื้อหาที่ต้องสอน มองว่าการทำหลักสูตร คือการจัดทำสาระเนื้อหา แต่ครูก็ยอมรับว่ายังไม่ มีความเข้าใจในตัวหลักสูตร อีกทั้งหลักสูตรที่ได้ร่วมจัดทำนั้นครูผู้สอนก็ไม่มีเชื่อมั่นว่า มีความถูกต้อง ด้านผลการทดสอบมาตรฐานภายนอกที่แสดงผลต่ำกว่าผลทดสอบภายในโรงเรียน ครูผู้สอนมีความเชื่อมั่นในผลการประเมินภายในโรงเรียนมากกว่าผลการประเมินจากภายนอก เนื่องจากไม่มั่นใจว่าข้อทดสอบภายนอกออกตรงกับเนื้อหาที่ครูสอน มองว่าการทดสอบภายนอก เป็นการวัดประเมินแบบแข่งขัน การวัดใช้สาระเนื้อหาสูงกว่าหลักสูตรที่ครูสอนในโรงเรียน อีกทั้งมีข้อกังวลกับผลการทดสอบเด็กที่จะส่งผลต่อลำดับมาตรฐานของโรงเรียน

ข้อค้นพบในหัวข้อที่ 3 การพัฒนาด้านใดของบุคลากรที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลง บรรยากาศทางวิชาการ โรงเรียนได้ส่งเสริมการพัฒนาครู โดยการส่งครูเข้าอบรมตามที่มีการจัด

อบรมครู ซึ่งการจัดอบรมที่มีอยู่ได้รับความสนใจจากครู แต่ยังไม่เพียงพอที่จะส่งผลให้เห็นได้ และมองถึงการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ เป็นเรื่องของสถานที่และสิ่งก่อสร้าง

ข้อค้นพบในหัวข้อที่ 4 บทบาทของครู ผู้บริหาร โรงเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษา ใดที่เป็นผลจากการศึกษาความตรงของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากครูและผู้บริหารที่จะมีส่วนในการจัดการศึกษาตามหลักสูตร กรรมการสถานศึกษาที่ไม่ได้เป็นครูหรือผู้บริหาร ไม่มีส่วนร่วมโดยตรง แต่มีส่วนร่วมในด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรมากกว่า

จากการศึกษาในโรงเรียน C เป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่ไม่มีปัญหาด้านจำนวนครูผู้สอน และเวลาในการสอนนักเรียน ทางด้านภูมิหลังของนักเรียน แม้ว่านักเรียนและครอบครัวจะอาศัยอยู่ในเขตเมือง แต่ก็มาจากครอบครัวที่ผู้ปกครองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจระดับต่ำ มีการย้ายถิ่นฐานบ่อยและ การศึกษาไม่สูงและไม่มีส่วนร่วมในการวางแผนจัดการศึกษาในโรงเรียน จึงไม่สามารถสนับสนุนความพร้อมของตัวนักเรียนในการศึกษา ทางโรงเรียนได้จัดให้มีหลักสูตรสถานศึกษาที่ผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนเท่านั้นที่มีส่วนร่วมจัด เหมือนโรงเรียนทั่วไป แต่ตัวครูผู้สอนยังขาดความเข้าใจและมั่นใจในหลักสูตรที่อยู่ในโรงเรียน ครูผู้สอนยังมีความเข้าใจว่า หลักสูตรหมายถึงสาระเนื้อหาที่ต้องสอน ดังนั้นจึงยังคงให้ความสำคัญกับสาระเนื้อหาเพื่อการสอน โดยเข้าใจว่าการสอนตามสาระเนื้อหา หมายถึงการสอนตามหลักสูตร ส่วนผลการประเมินภายนอกถูกมองว่าไม่ใช่การประเมินตามหลักสูตรที่สอน แต่เป็นการประเมินที่สูงกว่าและต่างจากหลักสูตรที่ใช้สอนในโรงเรียน ซึ่งเป็นการวัดการประเมินเพื่อการจัดอันดับโรงเรียน และเพื่อแสดงประสิทธิภาพของโรงเรียนมากกว่าจะใช้ในการแก้ไขปัญหานักเรียน

จากการศึกษาทั้ง 3 โรงเรียนพบว่า มีสภาพเบื้องหลังที่มีความคล้ายคลึงกันที่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจากการวัดการประเมินภายนอกอยู่ในระดับต่ำ ทั้งเป็นโรงเรียนที่ไม่สามารถคัดเลือกในการรับนักเรียนที่มีประสิทธิภาพการเรียนสูง เข้าเรียนในโรงเรียน

นักเรียนส่วนใหญ่เป็นนักเรียนที่มีภูมิหลังและสิ่งแวดล้อมทางบ้านที่ ผู้ปกครองมีฐานะต่ำ ต้องทำงานหนัก คอยการศึกษา ไม่สามารถเข้าใจถึงการศึกษา ไม่สามารถเข้าร่วมในการจัดการศึกษา วางแผนระเบียบปฏิบัติการเรียนในโรงเรียน จึงเป็นการยากที่นักเรียนที่มาจากภูมิหลังที่ไม่เอื้อต่อการเรียนรู้จะสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ แม้ว่าทางโรงเรียนจะได้มีการติดตามดูแล พยายามแก้ไขปัญหาทางการเรียนของนักเรียนแล้วก็ตาม ทั้งนี้ได้ส่งผลถึงกำลังใจต่ำลงของครูผู้สอนที่ไม่สามารถคัดเลือกรับนักเรียนที่อยู่ในภาวะความพร้อมสูงเข้าสู่โรงเรียนได้ และลดจุดมุ่งหมายลงเพื่อให้สามารถดำเนินการไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ อันเป็นผลนำไปสู่คุณภาพของโรงเรียนที่แตกต่างจากโรงเรียนที่สามารถคัดเลือกรับนักเรียนที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นโรงเรียนที่มี

คุณภาพสูง นอกจากนั้น เมื่อกล่าวถึงปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่จะเอื้อต่อการเรียนรู้ โรงเรียนให้ความสำคัญต่อการจัดสถานที่ให้น่าอยู่ อันจะส่งผลให้ผู้ที่อยู่ในโรงเรียนทั้งครูและนักเรียนเมื่อเข้ามาในโรงเรียนมีความรู้สึกอบอุ่น อยากอยู่ อยากเรียน อยากสอน ตลอดจนการจัดอุปกรณ์การเรียนการสอนให้เพียงพอจะสร้างความสะดวก เอื้อต่อการเรียนการสอนอย่างไม่ติดขัด ในส่วนของการสื่อสารระหว่างบุคคลในโรงเรียนและนอกโรงเรียนยังได้รับการให้ความสำคัญค่อนข้างน้อย ทำให้ความเข้าใจร่วมกัน ในด้านต่าง ๆ ทั้งการปฏิบัติ การดำเนินการไปสู่จุดหมายของการเรียน ซึ่งดูเหมือนจะตรงกัน แต่ไม่เป็นไปในเป้าหมายเดียวกัน ปัจจัยที่สำคัญที่สุดจะได้แก่กำลังใจของครูผู้สอน ที่ตกอยู่ในสภาวะต้องสอนเด็กนักเรียนที่ความพร้อมด้อยในเกือบทุกด้าน แล้วก็ต้องสอนในโรงเรียนขนาดเล็กที่ครูผู้สอนต้องถูกมอบหมายให้ทำงานสอนมาก บางคนต้องสอนถึง 28 คาบต่อสัปดาห์ ทำให้ไม่มีเวลาพอที่จะเตรียมการสอนอย่างดี หรือความคิดที่จะพัฒนา ปรับปรุงการสอน และแก้ไขปัญหานักเรียน อีกทั้งยังต้องมียานนอกเหนือหน้าที่การสอนที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติ บนฐานของคำตอบแทนทางรายได้ที่ค่อนข้างต่ำ จึงเป็นการยากที่จะขับเคลื่อนการดำเนินการทางการศึกษาให้ไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ เราจึงได้เห็นสภาพในปัจจุบันว่านักเรียนที่มาจากครอบครัวที่ยากจน เรียนในโรงเรียนแบบโบราณ สอนโดยครูที่มีรายได้ต่ำ และทำงานในสภาวะที่ยากลำบาก จะมีสัมฤทธิ์ผลที่ต่ำกว่านักเรียนที่มาจากครอบครัวที่ฐานะดี เรียนในโรงเรียนที่ครูมีรายได้สูง ทำงานด้วยสภาวะเหมาะสมในโรงเรียนที่กระตือรือร้น

ทางการสอนของครู ตั้งแต่มีการปฏิรูปการศึกษาและเปลี่ยนแปลงหลักสูตร ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 ได้กำหนดให้โรงเรียนมีหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งเป็นหลักสูตรที่จะตอบสนองต่อความต้องการของท้องถิ่น เพื่อให้การศึกษาในโรงเรียนตอบสนองวิถีชีวิตในแต่ละท้องถิ่นอย่างเหมาะสม จากข้อกำหนดนี้ โรงเรียนทุกโรงในประเทศไทยต้องมีหลักสูตรสถานศึกษา ที่ถูกสร้างโดยบุคลากรที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาทั้งในโรงเรียนและท้องถิ่น จะเห็นได้ว่าในโรงเรียนขนาดเล็กที่มีครูที่มีภาระสูง เวลาที่จำกัด และบุคลากรในท้องถิ่นที่มีการศึกษาไม่สูง อีกทั้งมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ค่อนข้างต่ำ จึงเป็นไปได้ยากที่จะจัดทำหลักสูตรด้วยตนเอง จำเป็นต้องรับหลักสูตรที่ถูกกำหนดสร้างจากระดับบน หรือรับหลักสูตรจากภายนอก โรงเรียนมาเป็นหลักสูตรสถานศึกษา ทำให้จุดมุ่งหมายในการมีหลักสูตรสถานศึกษาที่เป็นเอกลักษณ์ประจำโรงเรียนมีอันต้องบิดผันไป เมื่อหลักสูตรไม่ได้ตอบสนองต่อความต้องการของท้องถิ่น บุคลากรผู้เกี่ยวข้องจึงให้ความสำคัญกับหลักสูตรสถานศึกษาลดลง อันจะเห็นได้จากครูและผู้บริหารมักไม่ได้ยึดหลักสูตรในการเรียนจัดการเรียนการสอน พบว่าหลายคนไม่ได้แม้แต่อ่านหรือทำความเข้าใจกับตัวหลักสูตร และมองหลักสูตรเพียงผิวเผิน โดยไม่สามารถแจ่มแจ้งถึงการเปลี่ยนไปของหลักสูตร โดยคิดว่าเนื้อหาที่ต้องสอนยังเหมือนเดิม หลักสูตรคงเป็นเอกสาร

ทางราชการที่ต้องมีประจำโรงเรียนเท่านั้น เมื่อเวลาสอน ก็อาศัยยึดหนังสือเรียนเป็นสำคัญ และแม้แต่หนังสือเรียนก็ยังมี ความแตกต่าง และการยอมรับเชื่อถือจากครูต่างกัน เมื่อครูไม่ได้ศึกษาหลักสูตรอย่างถ่องแท้ มองว่าหลักสูตรที่เปลี่ยนไป เป็นเพียงการเปลี่ยนแปลงเอกสาร ส่วนเนื้อหาที่สอนยังเหมือนเดิม จึงมองว่าหลักสูตรคือ สาระเนื้อหาที่เรียน และเนื้อหาที่เรียนคือหลักสูตร หลักสูตรจึงไม่มีการเปลี่ยนแปลงในเนื้อหา ยกเว้นรายวิชาที่ครูเคยเรียนรู้มาเช่น หน้าที่ศีลธรรมได้หายไป โดยส่วนใหญ่ครูขาดความเข้าใจ และยอมรับในจุดประสงค์ เป้าหมาย โครงสร้างของหลักสูตรที่เปลี่ยนไป ทั้งนี้ส่งผลที่ยากยิ่งขึ้นสำหรับนักเรียนที่จะเข้าใจ และร่วมเดินไปตามที่หลักสูตรกำหนด จากกระแสของสังคมปัจจุบัน ที่เน้นการแข่งขันสูง ได้ส่งผลกระทบเข้ามาในระบบการศึกษา การศึกษาจึงมีเป้าหมายที่การแข่งขันที่จะเป็นผู้ชนะ และจะได้ผลตอบแทนตามที่ตนต้องการ ดังนั้น โรงเรียนที่มีศักยภาพสูงจึงยึดเป้าหมายที่เป็นที่ต้องการของตลาด มากกว่าการยึดจุดประสงค์ของหลักสูตรเป็นเป้าหมายทางการศึกษา หลักสูตรที่ดีจึงเป็นสิ่งที่กำหนด สร้าง ทดสอบ ปรับปรุงพัฒนา จนเป็นหลักสูตรที่ดี แต่ขาดการยอมรับเพราะไม่ตอบสนองความต้องการของสังคม สิ่งที่นักเรียนเรียนในห้องเรียน ได้ส่งผลออกมาในการประเมินการเรียนรู้ซึ่งมีการประเมินทั้ง 2 ด้าน การประเมินภายในจากตัวครูผู้สอน และการประเมินจากภายนอกโดยสำนักทดสอบการศึกษาแห่งชาติ (NT, O - Net) พบว่าผลการทดสอบมีความแตกต่างกัน การยอมรับประสิทธิผลนักเรียนที่ประเมินผลการเรียนในโรงเรียน แต่ไม่ได้ยอมรับประสิทธิผลที่ได้มาจากการประเมินมาตรฐานจากภายนอก การประเมินจากภายนอกไม่ได้รับการยอมรับจากครูผู้สอน ทั้งที่ต่างก็เป็นการประเมินจากจุดประสงค์ของหลักสูตรเดียวกัน โดยเข้าใจกันว่าผู้ประเมินและผู้สอนมีความเข้าใจไม่ตรงกัน ในจุดที่ต้องการประเมิน อย่างไรก็ตามการรายงานผลการทดสอบจากภายนอกจะส่งผลต่อการจัดอันดับของโรงเรียน และกระทบต่อบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ทำให้ต้องมีการพยายามทำให้ผลการทดสอบภายนอกอยู่ในระดับสูงในทุกทาง ส่งผลให้เห็นถึงเป้าหมายของการทดสอบจากภายนอกก็บิดเบี้ยวตามไปด้วย

ในการปฏิรูปการศึกษาที่ผ่านมาได้นั้นให้โรงเรียนมีความเป็นเอกเทศทางวิชาการ โดยได้เปลี่ยนแปลงหลักสูตรเป็นหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน อันมีหลักสูตรแกนกลาง และหลักสูตรสถานศึกษา ภายใต้มาตรฐานเดียวกัน และมีคณะกรรมการสถานศึกษาคอยกำกับดูแลการดำเนินการของโรงเรียน ภายหลังการดำเนินการพบว่าโรงเรียนยังขาดความเป็นเอกเทศทางวิชาการ ยังคงต้องดำเนินการภายใต้กฎระเบียบที่กำกับจากส่วนบนอยู่ ทั้งที่เป็นความต้องการหรือไม่ต้องการก็ตาม คณะกรรมการสถานศึกษายังไม่มีบทบาททางด้านวิชาการในการกำหนดทิศทางการศึกษา อีกทั้งผู้บริหารโรงเรียนยังไม่สามารถเป็นผู้ตัดสินใจโรงเรียนให้มีความแตกต่างออกจากโรงเรียนอื่น ภายใต้มาตรฐานเดียวกัน ทั้งที่ผู้บริหารทุกโรงเรียนเป็นผู้ได้รับ

การพัฒนาโดยผ่านการศึกษาในระดับปริญญาโททางการบริหารศึกษาแล้วทั้งสิ้น โรงเรียนยังคงดำเนินการที่แทบไม่แตกต่างจากก่อนการปฏิรูปการศึกษา เพียงแต่เปลี่ยนสำนักงานดูแล ชี้นำ และควบคุมเท่านั้น ทางด้านบุคลากรครูผู้สอน ซึ่งเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดทางการศึกษา ซึ่งเป็นฝ่ายปฏิบัติการ ภายใต้การปฏิรูปการศึกษา ได้รับการพัฒนาในหลายด้านเพื่อปรับปรุงคุณภาพการสอนให้ดีขึ้น โดยกำหนดให้ครูผู้สอนทุกคนต้องสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นขั้นต่ำ และต้องได้รับการศึกษาทางด้านการศึกษาด้วย มีการส่งเสริมครูให้ทำผลงานทางวิชาการ และการจัดอบรมสัมมนาในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ แต่ผลสะท้อนที่ได้ ไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนไม่ได้สูงขึ้น และตัวครูผู้สอนเองรู้สึกถึงสิ่งเหล่านี้เป็นภาระที่ต้องทำมากกว่าการพัฒนาศักยภาพการสอน ที่สำคัญครูไม่รู้สึกถึงความจำเป็นที่ต้องมีการเปลี่ยนแปลงการสอนที่ได้ทำอยู่แล้ว นอกจากต้องการสอนรายวิชาที่ตนเองมีความถนัดมากกว่า เชื่อว่าจะสร้างผลสัมฤทธิ์บนตัวนักเรียนมากกว่า และ ส่งผลใน 2 ด้าน ด้านหนึ่งได้แก่ความรู้สึกภูมิใจ และมั่นใจในงานการศึกษาที่ได้ทำ อีกด้านหนึ่งเป็นด้านของการจัดอันดับโรงเรียนของทางราชการเป็นการส่งผลต่อการพิจารณาประสิทธิภาพทั้งตัวครูผู้สอนและผู้บริหาร โรงเรียน ส่วนทางด้านคณะกรรมการสถานศึกษาแทบไม่มีบทบาทหรือส่วนเกี่ยวข้องกับทางด้านวิชาการ การสร้างหลักสูตร การสอน การประเมิน ตามความมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับ ปี พ.ศ. 2551 ที่ให้ท้องถิ่นมีบทบาทร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา กรรมการสถานศึกษาที่ไม่ใช่ผู้บริหาร และครูในโรงเรียนคงทำหน้าที่ดูแลทั่วไปโดยเฉพาะในด้านงบประมาณ อาคารสถานที่ และการจัดกิจกรรมประกอบในโรงเรียน ทางด้านผู้บริหาร โรงเรียนมีหน้าที่รับคำสั่งจากเบื้องบน และถ่ายทอดสู่ครูผู้สอน และคอยกำกับดูแลให้เป็นไปตามระเบียบ ส่วนครูผู้สอนก็ทำหน้าที่ตามที่ได้รับคำสั่ง และระเบียบของทางการสรุปได้ว่าการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรที่ผ่านมา ไม่ได้ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงความคิด ความเข้าใจของครูผู้สอนต่อหลักสูตรการศึกษาที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ทั้งจุดประสงค์ การเรียนการสอน การวัดการประเมิน แม้ว่าโรงเรียนจะมีหลักสูตรสถานศึกษาตามระเบียบของทางราชการ แต่เนื่องมาจากความจำกัดของบุคลากรครูในโรงเรียนในด้านเวลา และประสิทธิภาพในการสร้างหลักสูตรสถานศึกษา ทำให้หลักสูตรสถานศึกษาจึงเป็นเพียงเอกสารที่ต้องมี โดยไม่ได้รับการยอมรับและการทำความเข้าใจกับหลักสูตรที่ใช้อยู่ อันทำให้การเรียนการสอนไม่ได้ยึดกับจุดประสงค์ของหลักสูตรในการเรียนการสอน และการวัดการประเมิน ครูผู้สอนมองว่า ภูมิหลังของนักเรียน ด้านเศรษฐกิจสังคม พื้นความรู้เดิม กำลังใจของครูผู้สอน เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเรียนการสอน และประสิทธิผลของตัวนักเรียน และผลการประเมินภายใน และภายนอกที่

แสดงแสดงผลที่แตกต่างกัน เนื่องมาจาก ข้อจำกัดในระบบวิธีการปฏิบัติในระบบราชการ การกำหนดสาระเนื้อหา และวิธีการประเมินที่แตกต่างกัน ครูผู้สอนขาดความมั่นใจและคิดว่า กระบวนการของการประเมินจากหน่วยงานภายนอก ไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ตาม หลักสูตร การเรียนการสอนอาศัยหนังสือเรียน และข้อทดสอบเพื่อการแข่งขัน ซึ่งส่งผลให้ผล ทดสอบทางการศึกษาอยู่ในระดับต่ำ จึงเป็นไปได้ยากที่ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องทางการศึกษา ที่ไม่เข้าใจ ไม่มั่นใจ หรือเข้าใจคลาดเคลื่อนในจุดประสงค์ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะทำให้เกิดความตรงของหลักสูตรได้

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ได้เสนอให้เห็นถึง สาเหตุหนึ่งที่ทำให้การศึกษาของชาติที่ยัง ไม่บรรลุเป้าประสงค์ที่วางไว้ ทั้งที่ได้มีการปฏิรูปการศึกษามาแล้ว ความตรงของหลักสูตรแม้ไม่ใช่ แนวคิดใหม่ในวงการศึกษา แต่เป็นแนวคิดทางหนึ่งที่น่าจะนำไปเป็นตัวเลือกในการพิจารณาใช้ในส่วนหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษาในประเทศไทย จากผลการศึกษาข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 สพฐ. โรงเรียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีกระบวนการตรวจสอบความตรง ของหลักสูตร

1.2 รัฐควรลดการพัฒนาการศึกษาด้วยการแข่งขันลง หันไปพัฒนาการศึกษาด้วย การมุ่งจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การศึกษาความตรงของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนขนาดใหญ่